

Elfizetési árak helyben és vidéken:
 Egy évre - - - - - 12 korona
 Félévre - - - - - 6 korona
 Negyedévre - - - - - 3 korona
 Egyes szánu ára - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

január 24. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám,
 ahová a lap szellemi és anyagi részét
 illető közlemények intézendők.
 Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Városok fölsegítése.

Hazánk csaknem összes városainak képviselői, élükön Bárczy Istvánnal, a székesfőváros polgármesterével, az adóreform tárgyalása során akcióba léptek a városok fölsegítése érdekében. Bárczy István „Az Ujság” karácsonyi számában is kibontja a városi politika zászlóját a kormányok városellenes politikájával szemben.

Az egyik panasz, hogy „a törvényhozás mindig bőkezű volt a városokkal szemben, amikor a közigazgatási feladatok megosztásáról volt szó”; a második, hogy „minden képzelhető közjöveldelmi forrást lefoglalt az állam számára” és a harmadik „a tervezett adóreform a községi adórefomot csak arra az időre helyezi kilátásba, amikor a törvényjavaslat elfogadásával minden adózási tért lefoglaltak az állam pénzügyi egyensúlyának biztosítása végett.”

Ez a zászlóbontás azt a benyomást kelte, mintha a városi politika programja a községekre ruházott állami közigazgatási funkciók költségeinek és a városi polgárság állami adóterheinek áthárításában merülne ki. Ami azonban nagy tévedés, mert a városi lakosságon kívül mint adóképes osztály jóformán csak a földbirtokos osztály jöhet szóba és ha a kis- és középbirtokosok adóztatását vizsgáljuk, meggyőződhetünk arról, hogy ezekre a városi lakosság adóterheit áthárítani alig lehetne. Tehát legfeljebb a nagy birtokok adójáról lehet szó és e

tekintetben a tervezett adóreform már orvosolni fogja a régi visszasságokat. Tény azonban az, hogy a törvényhozás a múltban a várospolitika mezejét teljesen parlagon hagyta.

Már régen figyelemmel kísérjük a változó kormányok és a különböző politikai pártok programjait, de város politikai programot sem kormányok, sem pártok nem adtak. Gróf Tisza István az 1905 évi képviselőválasztások alkalmával mint Miskolc városjelöltje kifejtette azokat az alapelveket, melyek alapján a városok egészséges fejlődése biztosítható volna; de kormányzati programmá ez a fejtegetés nem emelkedett. A mai kormány az első, mely tanubizonyságot nyújtott arról, hogy a városok fölsegítését kormányzati feladatai közé komolyan beillesztette — az által, hogy erre a célra az 1909. évi költségvetésbe 2.000.000 k.-át irányított elő. Sajnos, hogy ugyancsak a városok képviselőinek nagy része a városok fölsegítését abbau látja, hogy a kormány ezt a 2 milliót a tisztviselők között kiosssa. Ez ismét nem volna városi politika, csak hitvány alamizsna, mely talán ideig óráig enyhülést eredményezne, de a városok jövőjére, egészséges fejlődésére kilátással nem lenne. — Pedig a városi politika célja a városok jövőjének, egészséges fejlődésének, kulturális és közgazdasági előrehaladásának biztosítása és megkönnyítése.

Kétségtelenül a városi politika feladatai közé tartozik a városi intézmények és általában a városi adminisztráció költ-

ségeinek előteremtése, ami mindenesetre egyszerűbb feladattá válik, ha a költségek egy részét az állam magára vállalja. De ezt az állami hozzájárulást nagy részben csak vissza kell fizetnünk; azért első sorban ez a város fejlődésének olyan irányt adjon, mely a városi intézmények létesítését lehetővé teszi anélkül, hogy azok a polgárság aránytalan megterhelését idéznék elő.

A városi politika feladata és célja az államkormányzati intézkedések egész sorozatát teszi szükségessé. Törvényhozási intézkedéseket, melyek minden városra érvényesek és önkormányzatiakat, melyeket a helyi viszonyok irnak elő.

Igy például egyik legsürgősebb feladat volna a városépítési tervek kidolgozásának kötelezővé tétele. A legkisebb viskó sem épülhet építési terv és építési engedély nélkül, de az egész város terv nélkül épül úgy, amint azt az egyéni izlés vagy a magánérdekek — sokszor a közrovására — ötletszerűen irányítják. Egy második feladat volna a *kisajátítási jognak* a városokra *kiterjesztése* és megfelelő szabályozása. Mert anélkül a városrendezési terv sokszor irott malaszt marad. Szabályozandó volna a *vizellátás és csatornázás* kérdése a népsűrűségnek figyelembe vétele mellett. Reformálandó volna az *utadó, a kövezetvám*. Meg kellene teremteni a *betörment* intézményét a lehető legszélesebb alapokon. Nagyon messze vezetne a kormányzati feladatok teljes programját felölelni és messze túllépne e cikk szűk kereteit, azért csupán egy

TÁRCA.

Medgyaszay Vilma.

— A *Határőr* eredeti tárcája. —

A délolaszországi földrengés által sujtottak felségélyezésére Ujvidék társadalma február harmadikán hangversenyt rendez, melynek keretében Ujvidék összessége megismeri Medgyaszay Vilma.

Medgyaszay Vilma! Az egyetlen név a jelenből, melyet méltán lehet abba a triászba illeszteni, mit Küry, Pálmay és boldogult Hegyi Aranka alkotott. És talán az egyetlen, akinek a drámai előadásban ép úgy megteremnek a babérlevelek, amint a könnyebb zenei műfaj előadásában lánggra gyújtja hallgatóit és tapsorkánt csal ki kezeikből.

Szinte örülünk, hogy ujvidéki vendégszerplése alkalmából e hasábokon hosszasan foglalkozhatunk Medgyaszayval, tehetségével, a *genivel*. Mert akárhányszor és amikor látunk, mindig valami újat, valami utólrhetlen bájat, előadásában meg sem rajzolható *egyéni* szépségeket fedeztünk fel, amit csak nála tudunk megtalálni. Amint az operettben ott szálldogál bájos egyénisége körül röpke, pajkos amorettek serege, akképen a komoly előadásában magas, gondolatszikkázó homlokát a régi

tragédiának diadémja veszi körül, annak a tragédiának, mely volt, van és lesz.

A fülemile rózsá a berkek énekesei között; a rózsá pacsirta a virágok között; Medgyaszay a rózsá a magyar dráma dalnokai között, a pacsirta a magyar dalnak gyakran köveces virágai között.

Borzalmas és kedves, visszataszító és elragadó, csodálatraméltó a művészetében és bámulatokkeltő a művészielenségben; meg-rázó ott, ahol igaz és csábító, amikor hazug; félelem és ijedelem és részvét és kétségbeesés minden mozdulatban; könnyek hangjában, kigyók és gráciák a szavában; a szavaknak és mondatoknak minden törvényét letiporva, az objektivitást és subjektivitást semmibe se véve, a ritmusnak minden törvényét átalakítva, áttörve magát az erőnek és hatalomnak minden korlátján és mégis szavának célját hihetetlen bátorsággal, vakmerőséggel kiküzdve, felforrasztva a vért, hogy azután kegyetlenül jéggé fagyassza, kitépi a szívet a kebelből, széjjel-szagatja, kinban és könnyben megmossa, hogy azután gyógyultan és egészségesen és nyugodtan ismét visszaadja; démoni erővel hívja harcba a végzetet, hogy azután a demont anygali hangokkal elaltassa és végül az anygalokat démoni kacagás közepette kergesse széjjel; csak az ő akaratját állítja fel törvénynek és szabálynak minden jellem és minden

szellem fölé és ebben a kényuralomban itt állani győzedelemittasan; az érzések erejével elkorbacsolja a szenvedélyeket, hogy azután a geniének és szellemnek erejével újra lecsendesítse és elaltassa őket: ez Medgyaszay Vilma.

Pacsirta, mikor az érzések barázdáiból a magasba száll; fülemile, mikor szerető sziveknek elénekli az igaz szerelemnek édes-bus fájdalmát és bánatát; hárfá, mikor vak szenvedélyében a vadságnak hangjaival szól; kőszáli sas, mikor a szemével, ezzel ez érzéseknek csodálatos néma kifejezőjével fenséges nyugalomban győzedelmeskedik: ez a Medgyaszay Vilma.

Ez az a Medgyaszay Vilma, akit rajongó szeretettel művészetére iránti hódoló tisztelettel vár Ujvidék. Akinél alkalmasabb nem is léphetett volna fel színpadunkon, mikor a délolaszországi szerencsétlenek javára hangversenyezünk. Mert mikor majd ő szól az aggódó anyáról, aki elvesztette mindenét, csak gyermekét félti: akinek szívéből még nem halt ki az altruizmus egy atomja, annak megindulnak a könnyei és megnyílik erszénye. Amikor majd ő rajzolja meg előadó képességének nálunk szinte egyedül álló művészetével a nyomort és szenvedést, azokét, kiknek se hazájuk se otthonuk: megborzad lelkünk és jótékony perselyekbe vetjük garasainkat. És amikor majd fenséges lelkének fellobbanó derűs érzéseive

MENNYASSZONYI KELENGYE

szükségleténél sziveskedjék **KRON KÁROLY FIA céghez UJVIDÉKEN** fordulni, ahol minták és költségelőirányzatok szives rendelkezésére állanak.

feladattal kívánunk részletesebben foglalkozni, nevezetesen a városok műszaki szolgálatával, mert ez van hivatva egy egészséges városi politika létföltételeit megteremteni, fejleszteni és biztosítani.

A mai rendszer mellett hivatása magaslátán álló városi mérnöki kar alig fejlődhet ki. Valóságos főmérnökökké, hivatalvezetőknek lesznek olyanok, akik talán családi összeköttetéseiknél vagy megjelenésüknél fogva bizalmat ébresztenek, de nem műszaki képzettségük, sem gyakorlati tudásuk őket vezetői állásra alkalmassá nem teszi. Ez a példa áll az egy-két beosztott mérnök előtt, akik helyhez kötve és a gyarló példa által vezetett szűk látókörrel szintén nem emelkedhetnek föl arra a nivóra, melyről egy város céltudatos fejlődése biztos kézzel irányítható. Elvéve talán akad egy-két város, a hová a véletlen hivatásos szakértőket állított a műszaki közigazgatás élére; de ezeknek a munkáját is rendszerint megbénítja az, hogy általában teljesen laikus bizottságok vagy egyesek önérték sugalta kritikájával állanak szemben. Szűk látókör, röghöz kötöttség, a szakszerű elbírálás hiánya és a magánérdekek előtérbe nyomulása jellemzi tehát a mai szervezetet.

És ezen a bajon nagyon könnyen lehetne segíteni, csak egy státusba kellene foglalni az összes városi mérnököket, amint egy státust képeznek a vármegyei államépítési hivatalok is. És amint a vármegyék autonómiáját nem sérti ezeknek a szakhivataloknak állami szervezete, éppen úgy nem sértenék a városok autonómiáját sem az egy státusban egyesített városépítési hivatalok sem. Ezeknek a városépítési hivataloknak szálai a belügyminisztériumban futnának össze, ahol egy

megrajzolja szép hatását gyűjtéseinknek, mi sietni fogunk, hogy segítő filléreink minél előbb jussanak le oda, ahol a pálmák virultak és ahol a narancsok nőnek és ahol ma romok miatt bűzhödnek a hullák és ahol törmelékek között keresi anyját a fiu, gyermekét az apa.

Medgyaszay Vilma megindítja majd a lelkeket, megnyitja majd az erszényeket. Ezért várjuk az ő érkezését.

De van nekem még egy subjektív érzésem, amiért lesem *Medgyaszay* hangversenyét. Egy individuális érzésem, amelyet ő keltett én bennem és amiért jó magam hálás is vagyok.

Már jó ideje annak, hogy blazírtak tartom magamat. Kihaltak szívemet és lehetetlennek, hogy bennem érzéseket lehessen kelteni. Azt hittem, magam vagyok az oka annak, hogy hidegen hagy minden színház minden kendőzésével és tragikus kiruccanásaival, hogy érzéketlen a szívem minden szenvedélylyel szemben, mely a színpadon él, uralkodik és kilobban; hogy nem volt bennem semmiféle rokonérzés, semmi szinpathia azok iránt, akik ott átszenvedik a szerelemnek édességét és annak keserű fájdalmait, nem éreztem az odaadás varázsát, az erkölcsnek és hitnek szentességét, a csalódás keserveit, a lemondás kinszenvedéseit. Elhaltak éreztem magamat, kiégettnek szívemet, megbénulva érzéseimet,

külön városépítési osztály irányítaná a városok műszaki szolgálatát

A városi műszaki szolgálatnak ez a szervezete egészen más perspektívát nyújt. Megszűnik a röghöz kötöttség; több városban és több főnök vezetése mellett nyílik alkalma az ifjú mérnöki generációnak tapasztalatait és tudását öregbíteni; a nagyobb státusból hivatott vezetők választhatók ki; az egyes hivatalok létszáma időről-időre a szükséghez képest változtatható; a szakértők beosztása mindenkor úgy történhetik, hogy az intézmények megvalósítása speciálisan képzett műszaki közegekre legyen bízható; a központi városépítési osztály szakszerűen ellenőrzi, felülvizsgálja és irányítja az egyes hivatalok működését és gondoskodik a városi politika államkormányzati feladatainak betöltéséről.

Az a 2 millió korona, amely az 1909. évi költségvetésbe a városok fölsegítésére föl van véve, teljesen elég volna a városi műszaki szolgálatnak átszervezésére, mintegy 80 városépítési hivatal és a központi városépítési osztály felállítására. E mellett kötelezni kellene a városokat, hogy a régi műszaki hivatalok költségeit — melyektől a jövőben megszabadulnának — a szükséghez képest kiegészítve, a többi városi tisztviselők fizetéseiére fordítsák úgy, hogy ezek a fizetések az állami és vármegyei törvényhatósági hasonló rangú tisztviselők fizetéseivel azonosak legyenek.

A 2 millió kiosztása alamizsna volna, melyen tudvalevőleg az ellentétes érdekű városok csaknem összevesztek; ellenben a műszaki szolgálat újjászervezése egyfelől új korszakot jelentene a városok fejlődésében, másfelől a többi városi tisztviselők helyzetét is javítaná és az egész tisztikart a kor színvonalára emelné.

süketnémának felfogásomat. Nem hatott reám semmi szenvedély, nem izgatott az illúzió. De ez a *Medgyaszay Vilma* tisztába hozott önmagammal. Fiatal vagyok még, engem még izgatnak dolgok, tele vagyok én még érzésekkel, bennem csattognak még a szerelem fülemüléi, bennem hadakoznak még a féltékenység furiai, bennem még világít az epedés holdjának sápadt fénye, az én mellemben még nőnek a virágok és ott megteremnek az érzések és fájdalmak és szenvedélyek gyümölcsei. *Medgyaszay* visszaadta könnyeim, a rokonérzés édességét, a részvétnak jóleső bánatát, álmódó gondolkodásban és küzdelemben a vigaszt, vigaszt az epedésben, a kívánczóságban. Ő megtanított arra, hogy nem én vagyok oka annak, hogy hosszú éveken keresztül semmit sem éreztem; ő megmentette szívemnek becsületét, ő rehabilitált engemet.

Ezért várom és várjuk szeretettel *Medgyaszay* érkezését.

Folytathatnám soraimat, hiszen sokat lehetne írni az egyéniségéről.

De korán esteledik. Fáradt vagyok.

Várjuk *Medgyaszay* Vilmát.

Végül még kiemeljük, hogy nemcsak a városok fejlődésére birna kiváló fontossággal a városi mérnöki kar egy státusba foglalása és a műszaki szolgálat állami szervezete, hanem azokra a községekre is, melyekben ez időszerint községi műszaki szolgálat egyáltalán nincs, a melyekre azonban a királyi városépítő hivatalok működési köre kiterjeszhető volna. És nagyon megszívlelendő eredménye volna ennek a szervezetnek az is, hogy a városi ügyek, melyek a belügyminisztériumból majd a kereskedelmi, majd a földművelésügyi minisztériumba vándorolnak, a városépítési osztályban közvetlenül elbíráltatók lesznek, aminek előnyeit bővebben fejtegetni fölösleges.

Ez a szervezet segiténé föl a városokat, ez a városi politika első tétele; és nem a panaszkodás az adó és a kormány városellenes politikája miatt és nem a kormányellenes szervezkedés a szocialisták példája szerint.

Pro Calabria.

Monstre-hangverseny.

Medgyaszay Vilma Ujvidéken.

A borzalmas csapások, melyek Olaszországot érték, a művelt emberiség könnyeit sájtolták ki. Igaz részvételt tekint a kultur ember Olaszország egy gyöngye felé, mely összetörten, rombadöntve meredez ki a tengerből. A részvét, mely a szörnyen sujtottak könnyeit kívánja felszáritani és enyhíteni a nyomort, mely hátulról támadta meg a szerencsétleneket, mindinkább erősebben és erősebben nyilvánul meg.

Az országos Segítő-bizottság, melynek élén *Vaszary* Kolos hercegprimás, *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter áll, hatalmas mozgalmat indított a délolaszországiak felsegélyezésére. És ebben a mozgalomban kér részt Ujvidék is.

Ujvidék szabad királyi város köztörvényhatósága már e havi közgyűlésében 500 koronát szavazott meg a meszinaiaknak; most pedig Ujvidék társadalma mozdult meg, hogy bár szerény tehetséggel és erővel is, ő is hozzájáruljon a sokat szenvedettek segélyezéséhez.

Eleinte azzal a tervvel foglalkoztak, hogy pesti művésznők és művészek közreműködésével fognak hangversenyt rendezni. Miután azonban ennek a mulatságnak nemcsak erkölcsileg, de *anyagilag* is igen jól kell sikerülnie, a rendezőség a pestiek közül csakis *Medgyaszay* Vilmát, Magyarország egyik legnagyobb művésznőjét kérte föl a fellépésre, míg a hangverseny többi pontjaiban ujvidéki műkedvelők fognak szerepelni, kik tekintettel a nemes célra, már eddig is nagy készséggel igérkeztek eleget tenni a rendező bizottság kérésének.

A meghívók a jövő héten mennek szójjal és amint az előjelekből látszik, azon szinte az egész társadalom fog megjelenni. A hangversenyt tánc követi. Minden jel arra mutat, hogy minden tekintetben ez az estély lesz az első az idei farsang naptárában.

Jegyek a *Kossuth* Lajos-utca majdnem minden üzletében kaphatók, ezenkívül min

ertesülünk, a lady patronessek körében indult mozgalom, hogy ők maguk is mindent el fognak követni, hogy ezen estély *anyagiak* terén is teljesen kielégítő legyen.

A rendező bizottság a következő:

Védnökök: Balla Aladárné, Kuk Károlyné, Schneller Frigyesné, Balla Aladár főispán, Kuk Károly vezérőrnagy, Schneller Frigyes vezérőrnagy.

Lady patronessek: Balla Árpádné, Dr. Belohorszky Jánosné, Brüll F. Frigyesné, Csarsch Dezsóné, Dengl Alajosné, Dr. Demetrovits Vladimírné, Ertl Ignácné, Grossinger Jánosné, Dr. Horváth Gézáné, ifj. Jójárt Jánosné, Dr. Kassovitz Árminné, Dr. Koda Sándorné, Königstättler Dusánné, Kron Richárdné, Dr. Kubinyi Károlyné, Dr. Marczekovich Imréné, Nikolics Izidorné, Dr. Várnay Ernőné, Dr. Ofner Mórné, Orbán Ignácné, Piukovich Ferencné, Roth Vilmosné, Rehák Ferencné, Schwartz Lipótné, Szlávi Jánosné, Dr. Szlezák Lajosné, Teubner Jánosné.

Diszelnökök: Dr. Adamovich István, Dr. Ámon Pál, Belohorszky Gábor, Csirics Milán, Dr. Pap Ignác, Hadzsits Antal, Molnár Hugó.

Pénztárnok: Königstättler Ottó dr.

Titkár: Pap Sándor.

Rendező bizottság: Elnök Dr. Demetrovits Vladimír, Altvirth József, Dr. Baich Lázár, Balla Árpád, Belohorszky János dr., Boksán Milos dr., Biliczky Lajos főhadnagy, Brezovszky Mándor dr., Bruck Ferenc, Brüll F. Frigyes, Csarsch Dezső, Deák Imre dr., Dengl Alajos, Dietzgen Imre, Dietzgen Gábor, Dungserszky Gedeon dr., Dungserszky Sándor, Endre Antal, Ernst József, Ertl Ignác, Forster Géza, Dr. Gavanszky Tivadar, Göbel Lajos, Gold Béla, Heil Ernő hadnagy, Dr. Horváth Géza, ifj. Jójárt János, Dr. Kállay Béla, Dr. Kassovitz Ármín, Király Ernő zászlós, Dr. Kleiszner Gusztáv, Dr. Koda Sándor, Königstättler Dusán, Königstättler Károly, Stefanovits Zsarkó, Kleszky O., Dr. Korény-Schek V., Kron Richárd, Dr. Kubinyi Károly, Kunwald Pál, Lákics János, Dr. Lustig Nándor, Maletér Tibor zászlós, Dr. Marczekovich Imre, Mayer József, Megyesi Ferenc, Niedermayer Gyula, Nikolics Izidor, Dr. Ofner Ferenc, Dr. Ofner Mór, Dr. Oppenheimer Ármín, Orbán Ignác, Vésey Elek, Piukovich Ferencné, Profuma Béla, Pusibrk Vazul, Radovanovics György, Rehák Ferenc, Dr. Ribiczey Kálmán, Dr. Schossberger Sándor, Schwartz Lipót, Stessel Rudolf, Szász Ágost százados, Szlávi János, Dr. Szlávi Kornél, Stefanovics Vladó, Dr. Szlezák Lajos, Dr. Szvinyarev Milán, Dr. Tapavicsa György, Teubner János, Dr. Trifkovits György, Dr. Várnay Ernő, Dr. Wagner Károly, Wagner Lajos, Dr. Wagner Vilmos, Winkle István, Zoltán Sándor, Zanbauer Agoston.

Ezeket kívül még a közöshadseregbeli tisztok közül lépnek be többen a rendező bizottságba.

Bruxelles.

Irta: Teleki Arvéd gróf.

Első napom Brüsszelben a hálókocsiból való kiszállástól kezdve napnyugtán tuli sötét estig az interparlamentáris unió választmányi ülésének volt szentelve. A folyó ügyek intézésén kívül nemzetközi tagtársaimmal sok érdekes megbeszélést folytattam, amelyek között meglepett Tydemann hollandi volt miniszter helyes mezőgazdasági érteke, annál inkább, hogy a saját bevallása szerint gyakorlati gazdálkodással soha sem foglalkozott. Németalföldön a földbirtok annyira el van aprózva, hogy 1000 holdas gazdaságokat egyáltalán

nem lehet találni; a föld megmunkálása igen intenzív és a kertészeti célokra alkalmas földek, amelyekben pl. tulipán- és jácint-termelést folytatnak, kat. holdanként 6–8 ezer koronán is alig kaphatók. Ennek dacára a tőkepenzesek, gyárosok vagyunk egy részét — hogy jövedelmeiket biztos alapra fektessék — földbirtokban helyezik el, noha a föld 3½%-ot jövedelmez csak, míg a vállalatokban a tőke 5%-kal kamatozik nagy átlagban.

Compaus márkí sokat beszélt Kossuth Lajosról és fiáról, kikkel Turinban szoros baráti viszonyban élt hosszú éveken át és nem győzte emlegetni, hogy minő a rajongásig menő szeretettel és a dicsőítésig menő tisztelettel viselkedett Turin és vidékének népe Hazánk nagy száműzöttével szemben. Kossuth Ferenc pártvezérünkről sokat kérdezősködött és szívélyes üdvözlését küldte neki általam.

A földrengésben okozott károk egyénileg nem érdekelték, de mint ő maga is belátja, a szorgalmas Észak nagyon elhanyagolta a napos Mezzogiornót és most már a soha meg nem szűnt provinciális féltékenység felretelével mindent el fognak követni, hogy ezt a nemzeti szerencsétlenséget lehetőleg enyhítsék — mert helyrehozatalról szó nem lehet. Az utóbbi években az olasz pénzügyek szépen helyreálltak, de nagy aggodalmak vannak, hogy megint nehézségek elé néz az ország, mert a károk teljes helyrehozatalára 1000 millió lira is kevés. Ezen témába vágó megjegyzést tett ülésünk elnöke, a volt belga miniszter, Bernaert, ki minden 80 éve mellett is szellemi frissességének és élénkségének annyira birtokában van, mint félannyi évet számláló bármely kollégája. Bernaert, ki jelenleg csak egy egyszerű képviselő, de olyan tekintélynek örvend, hogy ha valamely ügyben precízen kifejezett gondolataival sikra száll, képes a leghihetlenebb bonyodalmat is előidézni és végül is mindig neki marad igaza. E szerint mint teljes bizonyosságot vehetjük azon kijelentését, hogy a belga kamara ugyan még nem szavazott meg Olaszország szerencsétlenségi javára segélyösszeget, mert úgy illik, hogy olyan kis ország mint Belgium, szerény legyen és megvárja a nagyhatalmak megnyilatkozását, de már folytak a képviselők között megbeszélések és ő kezeskedik arról, hogy a belga képviselőház 500,000 frankot meg fog szavazni. — Miután szerb szomszédaink közismeretes pénzügyi gyengeségük dacára is 60.000 frankot szavaztak meg, vigyáznunk kell, hogy a magyar képviselőház az olaszok iránt fenállott régi rokonszenvünk mellett, valami aránytalan összeggel elő ne álljon. — Véget érven a délutáni ülés is, a németek, franciák sietve szedték fel sátorfájukat, illetve ironjaikat, hogy még a délutáni vonatokkal hazautazhassanak. Könnyű nekik! Párisban vagy Kölnben még meleg vacsorát kaphatnak. De miután minket magyarokat ilyenre Budapesten az nap már senki sem várhatott, brüsszeli esténk eltöltésének a rendezéséhez fogtunk. Először is megvettük jegyeinket a parlament közelében fekvő théâtre royal-ba, azután pedig átöltözés végett Central hotelünkbe mentünk. A legalább 50-re tehető, utamba eső csipkebolt kirakata előtt tanulmányokat tettem a sok millióra értékelhető csipkék különböző fajait és minőségét illetőleg. A point de Bruxelles különböző összetételei, mint a point de rose, point de duchesse, point royal, továbbá a nehezebb kivitelű irlandi csipke és tucatszámra más változatok a legkülönbélebb árban kínálóznak a kirakatokban. De ha tanulmányunkat csak azokra terjesztjük ki, amelyeknek ára ki van téve, ak-

kor csak a közönségesebb csipkével ismerkedünk meg, mert 50–100 frank körülbelül a legmagasabb ár, amit kiírnak, a többi már jóval drágább. De ezek között található csak a valóban finom minőségek, amelyek áraiban felső határ ugyszólván nem is állapítható meg.

A csipkeboltok nagy számán kívül feltűnt nekem még a diszműtárgyakat, az ékszereket, női- és férfi divatcikkeket árusító boltok nagy száma, fényes világitása és izléses elrendezése. A női ruhák többnyire párisi, a férfi divatcikkéket londoni eredetűek, a gyémántokat a közeli Amszterdamban készülik. A nemzetközileg kitűnő fekvés az idegenek, különösen angolok egész rajait vonzza és így magyarázható meg az idegenforgalommal és pedig nem az olcsó életet kereső, hanem a pénzes idegenek forgalmával ez az előtűnik szokatlan luxus a boltokban, a melyet, bármi vagyonos is legyen a belga nép, annak szükséglete sehogyan sem indokolhatja. Vonzza a gazdag idegent ide a sok művészeti érdekesség, a vidék szépsége nyáron, a Párisból minduntalan átránduló kiváló zene-ének- és színművészek egész serege és a fesztelen és minden erszénynek megfelelő élet, mely egyesíti a franciás könnyed modort a német alaposabb gondolatmenetével. Ha az idegenek itt elköltött pénzének csak felét is biztosítani tudnók Hazánknak, ezen kilátás már nagyobb és céltudatosabb áldozatkésztségre buzdíthatna. — Ma még keveset teszünk, pedig ha a népvándorlások idején az egész világnak átjárójául szolgált Pannonia és Dácia, miért ne vehetnők át manapság mi azt a szerepet az észak és a dél és kelet között, amelyet a nürnbergiek, frankfurtiak és velenceiek régebben játszottak. Hiszen Berlinton, Boroszlotól, Kárpátaink csak egy ugrásra vannak, Pétervár, Moszkva is Itália déli része felé mi rajtunk közlekedhetik célszerűbben. A Balkán, az aldunai államok és a Nyugat között is Magyarországon vezet keresztül az út. Tegyük hát érdekesebbé, kellemesebbé, kényelmesebbé az itt tartózkodást és áldozataink nagyon ki fogják fizetni magukat; mert poloskás ágygyal, amelyen az előbbi vendég által össze gyűrt huzat rajta van és amely fölött a menyezetre dróttal felkötött plémosdótál fogja fel a bezuduló esővizet, idegent nem lehet vonzani, ha még oly olcsó is a szoba, meg az étel. De ha mindkettő ilyen szokatlan mellékletekkel van fűszerezve, akkor az idegen inkább nagy kerülőt tesz, ha többjébe is kerül. Hogy azonban mesterségesen nem jó az árakat felhajtani, arra nézve is találhatunk Hazánkban elrettentő példákat. Az itt vázolt két extrém között választhat a nálunk utazó idegen, míg külföldön vidéken ép oly kényelemben élhet, mint a legnagyobb városban és számadásával mindig tisztában lehet, mert szobát és napi 3 étkezést előre meghatározott áron kaphat, pl. a Kook-féle utazási iroda által az egész föld majdnem minden elsőrendű szállodájára érvényes szelvényeket napi 13 koronáért, ha aztán ideje van az utasoknak a helyszínén után járni, teljesen uri ellátást szerezhet ezen összeg feléért is.

Minálunk azonban a penzio és table d'hôte rendszere ismeretlen és az eredmény az, hogy 6½–13 koronáért nyugati igényeknek megfelelő ellátás jobb fürdőkben vagy nagyobb szállodákban a mesék országába tartozik. Ha tehát idegenforgalomra vágyunk, akkor rendszerünkön okvetlenül változtatnunk kell. Ha Svájc pl. a mi rendszerünkre térne át és egy csapással elvesztené idegenforgalmát, ez rá nézve 6 milliárdot érő tőke elvesztésével érne fel. Ezen összegnek a kamatját hozza, t. i.

Svajcnak a sok idegenből bevett pénz. — Ma mi is így teszünk, mint régen a svájciak, pénzszerzés céljából idegenbe — Amerikába, Németországba, Romániába vándorlunk, talán e közben elsajátítjuk a módját annak, hogy miképp lehet belföldön még jobban megélni mint idegenben.

Viszátérve a brüsszeli életbe, kitünő és olcsó ebédet gyorsan elfogyasztván, a szakadó havas esőben a magas fenlápályon fekvő színházhoz mentünk fel 1¹/₂ frankért 5 perc alatt automobilon, hogy olyan Blaha Lujza és Sarah Bernhard-féle bucsu felléptében gyönyörködjünk, a Párisból néhány napra átrándult Judic színésznőnek. Művésze alkonyán még mindig olyan verve-el és könnyed bájjal játszotta „Le monde ou l'on s'ennuie“-ben (a hol unatkoznak), a duchesse szerepét, mint a hogy Párisban 1886-ban alkalmam volt fiatalabb és érdekesebb nők személyesítésében élvezni. Érdekes, hogy az összjáték is kitünő volt, ami a francia művésznők felléptét nem mindig kíséri, mivel azok nagyon is gyakran szeretnek vendégszereplésekben önállósodni. A közönségen is meglátszott, hogy jó előadásokhoz van szoktatva, mert műértő elismeréssel kísérte a divatból soha ki nem menő darab finomságainak alakítását.

E szerint nem volt alkalmam Brüsszelben az első napon unatkozni és ezen kellemes benyomást nem akarván elrontani, ez este, a mi utamban először történt, néhány perccel még éjfél előtt jutottam nyugalomra.

Nyilt levél

a „Bácsmegeye“ szerkesztőjéhez.

Tisztelt Szerkesztő Ur! Becses lapjának 1909. évi január hó 22-én megjelent számában — „az ujvidékiek gazdasági politikája“ címmel az van megírva, hogy Ujvidék város nagyrétjét, mely sok száz kiscsodának megélhetését biztosíthatná, egy olyan valakinek adták bérbe, aki a nemzeti uralomnak nagy szolgálatot tett. Sziveskedjék velünk közölni a szerkesztői üzenetek rovatában: *ki küldte be Önnek ezt a hazug hírt.* A nagyrétet még senkinek sem adták haszonbérbe. A január 15-én tartott városi közgyűlési határozat szerint az első 6 évre, — mely idő alatt a nádgyökerekkel, fatuskókkal telített talaj urbárrá teendő — ezen nagyrét nyilvános árlejtésen adatik majd ki haszonbérbe.

Az árlejtés a mai napig még ki sem lett írva, annál kevésbbé adathatott a nagyrét valakinek haszonbérbe.

Tisztelt Szerkesztő Ur, ezekből láthatja, hogy a hír beküldője felültette Önt és becses lapját. Azért fordulok Önhöz a cikkiró megnevezése iránt, mert az a hazug fráter, az a rágalmazó bérenc firma úgy sem jelentkezik önként ezekre az öt dicsérő sorokra.

Fogadja igen tisztelt szerkesztő ur nagyrabecsülésém kifejezését.

Pap Sándor,
a Határőr felelős szerkesztője.

HIREK.

Katonai felülvizsgálat. Péterváradon e hó 22-én katonai felülvizsgálat tartatott s azon mint polgári elnök Dr. Balla Aladár főispán vett részt.

Beruházási kölcsön. Ujvidék városa tudvalevőleg közgyűlési határozat alapján két ízben 300—300, összesen 600 ezer k. kölcsönt vett fel a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára“ cégtől és még a m. év végén nevezett Részvénytársaságtól 1 millió esetleg 1 millió 200.000 k. kölcsön fölvétele határozatott el azzal, hogy a már felvett 600.000 k. levonásba hozatik s az egész kölcsön lejáratának ideje 1911. márc. 16-a, amikor a foganatba vett s veendő nagyszabású munkák költségeire megszavazott nagy beruházási kölcsön előnyösebb feltételek mellett megköthető illetve felvehető lesz. Nevezett társaság e héten arról értesítette a vár. tanácsot, hogy hajlandó az 1 millió 200.000 k. kölcsönnek a korábbi feltételek mellett leendő folyósítására.

Tudományos előadások. A D.M.K.E. előadásainak idei sorozatát, amint értesültünk, már megállapította a rendezőség. Ennek értelmében ma vasárnap Kardos Miksa főgim. tanár tart előadást vetített képek kíséretében a földrengésről, főtékintettel Messinára és Calabriára. Ezenkívül még négy előadás lesz, még pedig januárius 31-én, február 7-én, 21-én és 28-án. Az előadók lesznek Dr. Benisch Arthur, Dr. Piukovich Sándor, Dr. Zoltán Sándor és Dr. Brezovszki Nándor. Az előadások tárgyáról majd külön-külön fogunk megemlékezni.

Függetlenségi kör közgyűlés. Az ujvidéki függetlenségi és 48-as kör ez idei közgyűlését a „fehér ökrhöz“ címzett vendéglő nagytermében ma vasárnap, jan. 24-én d. u. 3 órakor tartja meg s arra a t. tagok ez uton is meghívotnak. *Tárgysorozata:* Elnöklő megnyitó. Évi jelentés. Pénztárnoki jelentés. Számvizsgálók jelentése. A tisztikar és választmány megválasztása. Indítványok tárgyalása.

A vasutas Napközi Otthon javára. A vasutas Szövetség ujvidéki kerülete február 6-án az Erzsébet szálló nagytermében hangversenyyel egybekötött jótékony célú táncestélyt rendez, még pedig „*Napközi Otthon*“ javára. A hangverseny műsora: 1. Rienzi Wagner Richárdtól, zongorán előadják Hoffmann Miksáné és Kunwald Pál. 2. Hegedűszóló: Dr. Ribiczey Kálmán, zongorán kíséri Kunwald Pál. 3. Dalmú részletek: orgonán és zongorán előadják Holley Lipót és Béla. 4. A kis vasutas fia a városban, felolvasás, tartja Dr. Piukovich Sándor. 5. Chopin: Impromptu Fantasia, előadja zongorán Holley Béla. 6. Feleségem szervusz, kuplé: éneklő Holley Lipót a szerző, zongorán kíséri Holley Béla. — Személyjegy 1. családijegy 2 kor. Kezdeté 9 órakor — Vidéki tagok elhelyezéséről a rendezőség gondoskodik.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 15-22 ig bejelentett születések: 15, még pedig 7 fiu, 8 leány; meghalt 12.

Tűz. Következményeiben beláthatatlanu végzetes katasztrófává válhatott tűz rémitette meg városunk közönségét e hó 21-én reggel fél 9 órakor. Sittó K. 30 éven felüli, jónévtű főtéri üzletében a *kályhádtól* tűz támadt, mely az itt felhalmozott óriási mennyiségű árucikkekben bő táplálékot találva, csakhamar elhárpadzott és egyszerre hatalmas lángokban égett. A boltban tudvalevőleg minden elképzelhető játékszerek, háztartási cikkek, minden fajtájú fegyverek, revolverek, gyutacsok és töltények stb. voltak gazdag raktáron, ezenfelül nagy mennyiségű, csomagoláshoz való könnyen gyuladó papir-, faforgácsok voltak úgy a boltban, mint a szomszédos raktárban felhalmozva. Önk. tűzoltóink 3 fecskendővel s a szükséges szerelvényekkel vonultak a tűz színhelyére s azonnal oltáshoz láttak, de munkájukat csakhamar be kellett szüntetni, egyfelől a víz hiánya miatt, másfelől egy még nagyobb és veszedelmesebb ellenség megközelíthetlenné tette a tűzfészket. Valóságos puskaropogás és dördülés állott be, a nagy mennyiségű töltények és gyutacsok egymás után robbantak fel s a rendkívüli nagy légnyomás földhöz vágta a tűz körül foglalatokodókat s nemcsak a háznak, de a szomszéd épületeknek is ablakai csörömpölve hullottak szét, a rémtületes dörrenések pedig messze távolban is hallhatókká váltak. A töltények és gyutacsok felrobbanása következtében szerte hulló szilánkok még távolabb állókat is megsebzettek. Sittó Károlynak a boltban levő s az ijedségtől eszméletét veszített nővérét csak nagy nehezen sikerült 3 tűzoltónak az égő boltból kihozniok. Az első rövid oltási munkában kényszerűségből beállott szünet után sikerült a kellő vízszerezés és most már tűzoltóink *kettős* sugarakkal láttak hozzá a tűz elfojtásához, melynek lángjai úgy az utca mint az udvar felőli I. emeleti lakások ablakait is nyaldosták. 4 órai megfeszített, emberfeletti munka után sikerült a tüzet lokalizálni, a szomszédos épületeket megmenteni, de a bolt maga összes árucikkeivel teljesen leégett. A tűzoltók déli 2 óra után vonultak be, de a hátrahagyott tűzörségnek még egész délután, éjjel, sőt még más nap is dolga akadt, főleg a bolthoz tartozó raktár leomlott és ledöntött falai közt levő romhalmazban. A tüzek esetén napirenden levő vízhiányban — mert ami köz- vagy magán kutak vannak is, csakhamar

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolát 32 éven keresztül. Ép ily szembeütlő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — körjük figyelembe venni.

Étvágy és álom

viszátér s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. 3-4 Kapható minden gyógytárban.

BOGDÁNY ÉS TÁRSA

UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezetékek, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dálnok-utca 12. Telefon (Interurban) 988.

kimerülnek — elismerést érdemel, hogy Dunygerszky gőzmalma és gőzfürdője készséggel és bőségesen adtak vizet, de főleg Ottó Mihály Erzsébet-szállodás, aki saját személyzetével és kocsijain magát a vízszállításra eszközölte. A robbanások következtében kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek Kleiner Mihály, Lapitz Imre, Maldacker Márton, Müller Mihály, Polit György, Renner Frigyes tűzoltók és Kondorossy Miklós rendőrkapitány, leghosszabb idejű gyógykezelést igényel Kast Jakab csővezető, 3 kéményseprő közül pedig az egyik, jóllehet földhöz vágódott és iszonyuan kiabált, csak félelmet állott ki. A bolt a Riunione Adriaticánál 40 000 k. erejéig volt biztosítva, de az árukészlet értéke kétszer annyira tehető. Tűzoltóink munkájában elismerést érdemlő mértékben résztvett a katonaság, úgy a közösek, mint a honvédek és a rendőrség. A károsult iránt városszerte élénk részvét uralkodik s Balla főispán, aki az nap este érkezett meg Budapestról, a nyert hivatalos jelentés után a vasutról egyenesen a tűzhelyhez hajtattott s a romokon végig haladva, személyesen győződött meg a tűz pusztításairól. Ezen tényeken alapuló tárgyilagos beszámolóval szemben a tényállással ellenkező, tulhajtott fantáziából eredő rémmesének kell kijelenteni a fővárosi lapok ujvidéki tudósításait, melyek *puskaporabandásból* keletkezett tűzről, nagy puszkapor készletről, bolt alatti pincében felhalmozott benzint, a szomszédos drogeriában levő sok robbanó holmirtól, 25—40 súlyos sebesülttől, az egész épület rommá pusztulásáról stb. regéltek. A veszély midenesetre nagy volt s újabb intézés lehet arra, hogy a vízvezetékekkel már csak tűzbiztonsági szempontból is jó lesz mihamarább elkészülni.

Katonatiszti mulatságok. Pétervárad, Ujvidék és Kamenica állományok katonatisztszjei és katonahivatalnokai f. január 30-án *Bolondosestélyt*, február 20-án pedig *esti mulatságot* a la Ronacher terített asztalok mellett és utána következő táncal rendeznek. Mindkét multság Mayer vígadótermében lesz. A katonatisztek által a multban rendezett multságok mindannyiszor kitünően sikerültek s azokra még most is igen kedvesen emlékeznek vissza az ujvidékiek. Biztosra vehető, hogy az idei farsangra tervezett katonai multságok is nemcsak látogatottság, hanem minden más tekintetben is a legfényesebben fognak sikerülni.

Hangverseny. Az ujvidéki kir. kath. magyar főgimnázium tanári testülete az ifjúsági „Segélyalap” javára folyó évi február hó 13-án a Magyar szálloda nagy termében táncal egybekötött hangversenyt rendez. A jótékony célú való tekintettel úgy gondoljuk, hogy ez a multság is minden tekintetben jól fog sikerülni.

Ipari továbbképző tanfolyam. A cipész-mesterek számára engedélyezett könyvviteltani tanfolyam február 1-vel nyílik. Iratkozni lehet naponta este 5—6 ig az áll. felső kereskedelmi iskola épületében földszint 11. szám alatt. Ezzel kapcsolatosan említjük, hogy a női-ruhaszabászati tanfolyamot Reich Berta ipariskolai tanítónő fogja vezetni, ki ezen célra 8 hétre Bpestről Ujvidékre érkezik. Mind a két tanfolyam igazgatását a m. kir. technológiai iparmuzeum Niedermayer Gyulára, az eddigi tanfolyamok vezetőjére bizta.

Az ujvidéki keresztény szociális egyesület ma vasárnap, jan. 24-én Rákóczi Ferenc ut 4. sz. helyiségében évi rendes közgyűlést tart, jövő vasárnap, jan. 31-én pedig az Erzsébet szálló disztermében katonazene tánc- és vígpostával kapcsolatos bálünnepélyt rendez.

Értesítés és felhívás a kosárfonó tanfolyamról. A helybeli kosárfonók szövetsége a minisztérium által engedélyezett kosárfonó-tanfolyamot egy szakértő művezető felügyeletével a napokban kezdi meg. Városunknak a téli időben keresetet nélküli és munkálkodni kívánó férfiai a tanfolyam megnyitására azon felhívással értesítettnek, hogy a tanfolyamon résztvehet bárki és hogy arra jelentkezni lehet minden időben Bem-utca 33. szám alatt, hol a tanfolyam műhelye is van. Minden arra hivatott tehát, csak hasznos és jó dolgot cselekszik, ha a kedvező alkalmat fölhasználva a kosárfonásban kiképezi magát s emellé jelentékeny keresetet is biztosít magának és családjának a tél folyamára.

Nemzetközi-népviseleti-füzérke. A február hó 6-án tartandó nemzetközi-népviseleti-füzérke iránt naponta nagyobb az érdeklődés. Mivel a rendezőség az előmunkákat már megtette, a meghívások a legközelebbi napokban megkezdhetők. Két zenekar, köztük a 70-ik gyalogezred teljes zenekar, Csermák József karnagy ur személyes vezetése alatt szolgáltatja a zenét. A jótékony célú estélyeken többször szokásos bazárok és a virágelárusítás meg van tiltva, miáltal a közönség és főképp az urak iránti alkalmatlankodás ki van zárva. A rendezőség által minden irányban megtett alapos és körültekintő előkészületek nemcsak az előkelő körök legélénkebb érdeklődését, hanem fesztelen és kedélyes farsangi estélyt biztosítanak s így a „Tabitha” nőegylet által követett humánus cél méltó pártolásra találhat.

A Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyöténék ujvidéki fiókpenztára folyó hó 16-án a Winkle-féle söresarnok nagytermében külön segélyalapja javára Dussing János butorgyáros védnöksége alatt igen jól sikerült farsangi bált rendezett, mely igen látogatott és kedélyes volt s melyen az összes jelen voltak fesztelen jókedvvel Máriássy zenekara mellett reggelig hódoltak a táncnak. — Ez alkalommal befolyt felülfizetések a következők: Dussing János 15 koronát, A. Bodenheim Worms, Ditzgen Imre fia, és Teubner János 10—10 koronát, Ernst és Róth, Központi hitelintézet, Lebherz Károly, Pesti magyar kereskedelmi bank ujvidéki fiókja és Ujvidéki Takarékpénztár 5—5 koronát, „Froh-sin” és Osztrák-magyar bank ujvidéki fiókja 4—4 koronát, Reich Mátyás asztaltársasága 3 k. 40, Gebr. Böhrer & Co. Wien, Első dél-magyarországi szivarkahüvelygyár Temesvár, Haltrich Arnold Szászrégen, Hirsch A. Jakab Budapest, és Varga és Goitein Budapest 3—3 koronát, Rónai Balázs 2 k. 10, Ábrahám János, Brüll F. F., Heim Lipót Sarajevó, Ivkovic György, Königstättler testvérek, Kovácsy Pista, Kurzweil Sándor Budapest, Lenkey Imre, Lenkey Imréné, Lepár Sándor, Lütze Ágost, Nay és Róna Budapest, Sellig Pál, Schramm Kristóf Budapest, Tomka Károly, Totovic János és Ujvidéki konzervgyár 2—2 koronát, Balaton Illés, Barth Domonkos, Bechtler Vilmos, Boberity Miladin, Braun Károly, Brüker Károly, Bubenheimer János, Burman Sándor, Gabel Károly, Geiger Márton, özv. Hangovszky Mártonné, Jausz Gyula, Jahn Mihály, özv. Jurenka Sámuelné, Jurenka Emil, Ivkovits Nikola, Juhász János, Matinovszky Péter, Piroski Pera, Református egyház, Rosenberg, Ármán, Schuh József, Spang Péter, Szabó Lajos, Szkicsák Rezső, Trifunovič Glisa, Vermes Henrik, Weinfeld Richárd, Zeiger Jenő, és Zomboratz 1—1 koronát, Pecity Jakab, Varnus Pál, Weisz és olvashatlan aláírás 60—60 fillért, Buchmüller Ignác és Kapuszarovič János 50--50

fillért, Katona István 20 fillért, Nemeslelkű adakozóinak és a rendező uraknak szives közreműködésükért az elnökség az utón is hálás köszönetét nyilvánítja és örvend, hogy humánus feladatában méltó és szives támogatást nyer. — Az öszbevételek a csekély belépti díjak dacára 272 korona 32 fillér volt. — Kik magukat ezen egyletbe felvétetni óhajtják-Lebhercz Károly kocsigyárosnál — az egylet elnökénél — beiratkozás végett bármikor jelentkezhetnek.

A „Nyugat”-nak, Ignotus, Fenyő Miksa és Osvát Ernő kitünő folyóiratának január 16-iki száma a megszokott gazdag tartalommal jelent meg ismét. Az új szám élén Schöpflin Aladár-nak a fiatal Gyulaiáról írott, bravurosan finom cikke jelent meg, amelyet Ady Endre négy szép verse, Frölichné Kaffka Margit novellája, Laczkó Géza, Hatvany Lajos, Kéri Pál cikkei, Füst Milán, Kosztolányi Dezső és Balázs Béla versei követnek. A Figyelő rovatba ezuttal Elek Artur, Ady Endre, Hegedűs Gyula, Füst Milán, Tóth Árpád, Csáth Géza, Lengyel Menyhért és Balázs Béla irtak. — A Nyugat előfizetési ára egy évre 20 korona, félévre 10 korona. A kiadóhivatal VII. Akácfa utca 5 sz. alatt van.

Felölöz szerkesztő: Pap Sándor.

Társzerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Jó házból

való fiu felvétetik tanoncnak

Jausz Fülöp, asztalosmesternél,
Zrinyi Ilona-utca. 1--3

ELADÓ VENDÉGLŐ.

A vasut közelében, a gépműhely mellett levő *vendéglőm* családi körülmények miatt szabad kézből eladó.

A vendéglő áll 2 vendégszoba, lakószoba, konyha, éléskamarából, nagy üvegezett folyosó és pincéből, mely 18 m. hosszú, 6 m. széles, 110 hekt. borkészlettel, továbbá földött tekepálya s az udvaron 4 lakásból, kettő 2—2 szobával, konyha és éléskamrával, kettő 1—1 szobával, konyhával, éléskamrával és havi 100 k. bért jövedelmező melléképületek.

Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonosnő:

HÉBEL ELISABETHA Bród, a Sz. m.

3-3

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótlaka

egy régiónak bizonyult házissar, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kőszvénynél, osztnál és meghűléseknél, bedőrnél, söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerertárnál, Budapest.

**Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 nos.
Mindennapi szétküldés.**

Nagy lakás.
 Mely 7 szobából, konyhából, fürdőszobából és összes mellékhelyiségekből áll, f. é. május hó 1-től kiadatik.
 Továbbá kiadandó azonnal ugyan e házban 1 kisebb lakás, mely 2 szobából, konyhából és szintén mellékhelyiségekből áll.
 Fővilágosítással szolgál a háztulajdonos.
IVKOVITS NIKOLA,
 1-4 Duna-utca 10.

„PANNONIA“
 Jó forgalmu szálloda Cserevénán a hozzátartozó épülettel és berendezéssel együtt olcsón eladó.
 Ugyancsak eladó a volt Szabovszky-féle gőzmalom épületei Péterváradon, melyek bármily gyár létesítéséhez alkalmasak, újonnan épített kéménnyel, legalkalmasabb azonban malomberendezésre.
 Felvilágosítással szolgál a tulajdonos
BAUER GYULA,
 sörnagykereskedő
 Ujvidék, Uszpenszka-utca 5.
 1-3

UJVIDÉK SZABAD KIRÁLYI VÁROS POLGÁRI CÉLLÖVÉSZ-EGYESÜLETE.
 Alapítási év 1790. Meghívó Alapítási év 1790.
 A lövölde nagytermében 1909-ik évi február hó 2-án kedden délután 3 órakor megtartandó
119. évi rendes közgyűlésre
 Ujvidék, 1909. évi január hó 15-én.
A lövészmeisteri hivatal.
Napirend.
 1. Két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
 2. Az évi jelentés előterjesztése.
 3. A számvizsgálók jelentése.
 4. Korelnök választása.
 5. A tisztviselők leköszönése.
 6. Választások; I. főlövészmeister, II. gazdasági lövészmeister, III. vigalmi lövészmeister, IV. titkár, V. ügyész, VI. két számvizsgáló, VII. sorleg apród, VIII. zászlótartó, IX. huszonnégy lövésztanácsos.
 7. Netáni indítványok. 1-2

Szőlőbirtokosok figyelmébe
 ajánljuk nagy raktárunkat 5' és 6' jó minőségű száraz hasított tölgyfa karokban és 5' gömbölyű hegyezett lucfenyő karokban:
Ernst János és Roth
 fakesereskedők
 Ujvidék.
 1-12

Szép utcai lakás, esetleg tűzlethelyiségnek is alkalmas, II. Rákóczi Ferenc-ut 41. sz. alatt kiadó.

KIADÓ
szép, nagy lakás
 Kenyér-utca 15. I. em.

MEGHÍVÓ. A „BULKESZI SEGÉLY- ÉS ELŐLEGEZÉSI-EGYLET MINT SZÖVETKEZET“ t. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak a f. é. február hó 9-én 9 órakor Bauer Jakob helyiségeiben tartandó

XVII. évi rendes közgyűlésre.

TÁRGYSOROZAT:

1. Időleges elnök választása.
2. Jegyző- és két jegyzőkönyvhitelesítő választása
3. Az igazgatóság és felügyelő-tanács jelentése.
4. A mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása. BULKESZI, 1909. évi január 12-én.
5. Dech könyvvezető fizetésjavítás iránti kérvénye.
6. 5. felügyelő tanácsos és 2 póttag választása 1 évre.
7. Esetleges indítványok.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Tartozik MÉRLEG-SZÁMLA 1908-ra. Követel

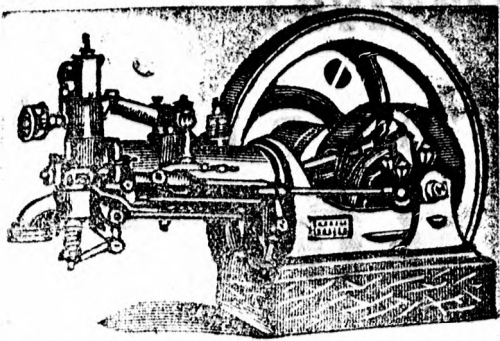
CSELEKVŐ				PASSZIVA			
főkönyv oldsz.		K.	F.	főkönyv oldsz.		K.	F.
81	Pénztármaradvány 1908. december 31.	28533	60	62	Tartalék számlája	1106	19
18	Berendezési számla	347	82	76	Átmeneti kamatok számlája	3219	16
57	Egyleti épület	2400	—	82	Résztvételi tőke	50892	72
57	6. sz. ház Szépligetén	12403	—	84	Takarékalap betétek	247892	61
83	Váltó tárcsa 264 db	264374	—	65	Mérleg mint tisztanyereség	4951	74
		308062	42			308062	44

Tartozik VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMLA 1908-ra. Követel

TEHER				JÖVEDELMEK			
főkönyv oldsz.		K.	F.	főkönyv oldsz.		K.	F.
49	Fizetések és bérek számlája	1926	—	63	Könyvecskek átíratási számla	26	—
74	Takarékbetéti kamatok számlája	10046	70	75	Kamat és illeték	19567	39
76	Átmeneti kamatok	3219	16	76	Átmeneti kamat	3686	45
78	Jövedelmi adó	752-86	—				
	Utadó	78-10	—				
	Községi adó	230-75	—				
	Tőke kamatadó	1006-67	—				
	Betegápolási adó	29-58	—				
	Szevény adó	10-92	—				
	Kamarai adó	17-85	—				
	Bélyegilt. kifizet. fizet. s bérekre	9-92	—				
79	Különféle kiadások számlája	853	09				
80	Visszeszámított kamatok számlája	146	50				
65	Mérleg mint tiszta nyereség	4951	74				
		23279	84			23279	84

BULKESZI, 1908. december 31.
 Wohlhüter Konrad s. k., pénztárnok. Klosz János s. k., vezérigazgató. Dech Jakob F. s. k., könyvvezető.
 BULKESZI, 1909. január 12.
A FELÜGYELŐ-TANÁCS:
 Hartmann Jakob s. k., Katerle Fülöp s. k., Kettenbach Henrik s. k., Weber Jakob s. k., Hermann Fülöp s. k.

Legmesszebbmenő Jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

A Drezdai Motorgyár RÉSZVÉNY-TARSASÁG

Németország egyik legrégebbi és legnagyobb

MOTORGYÁRA
szállítja az elismert

legtökéletesebb-, legtartósabb, legszabatosabb

járásu, legbiztosabb és legolcsóbb üzemi

**Benzin-, Nyersolaj-,
Gáz, Acetylen-,
Szivógáz-** 2-12

Motorokat és Lokomobilokat.

Vezérképviselő és raktár **Gellért Ignác és Tsa**
Budapest, Teréz-körút 41. Telefon: 12-91

Még azokat is, akik éveken át mást
használtak, meghédította a valódi

ERŐ
SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy
igazán jó és hatásos **híziszer**ől várni lehet.
Őre az egészségnök, fortótelenit, erősít és
edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan
mint szőjvíz, haj- és bőrpolószer.

Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2
koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld
utánváltóval vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS laboratórium, GYÖR.

Kapható mindenütt.

4-8

Csődtegeladási hirdetmény.

Közados Schindler József csődtegeléhez
tartozó és 1. a csődleltár 1-7, 44-59, 61, 26-85
90-118, 120, 122, 126, 130, 131, 133-134,
138-153, 161-167, 176, 178-181, 185, 191,
192, 195-198, 203-233, 243-277, 279,
282-84, 288-331, 334, 359-360, 362-365,
és 368-370, tételei alatt összeirt, 1166 korona
77 fillérré becsült (beszerzési ár 1919 k. 94 f.) kü-
lönféle harisnya és kötött keztyű, gomb, sujtás, csat
aranyfonál, gyermekruha, férfi-, női és gyermek
alsóruhák, szalag, csipke, szalagesokrok, zseb-
keudók, gyermek és női fehérnemű, kötények,
kocsitakarók, himzett árúk, gyermekcipkák, Já-
ger ingek- harisnyakötők, kötött gyermek ka-
bátok, himzódobok és szallagárúk 2. A csőd-
leltár 8-43, 86-89, 119, 121, 123-25, 127-29,
132, 135-137, 159-60, 171, 174-75, 181-84,
187, 193-94, 234-37, 239-42, 280-81, 286,
352, 358, 366-67, tételei alatt összeirt 664 k. 13
fillérré becsült beszerzési (ár 1106 k. 32f.) kötő- és
himzópamut, cérna, himzócérna, himző és horgo-
ló selyem, horgoló pamut, szines cérna és varró
selyem árúk 3. A csődleltár 60, 154-57, 169,
173, 177, 186, 188-90, 199-202, 278, 285, 287,

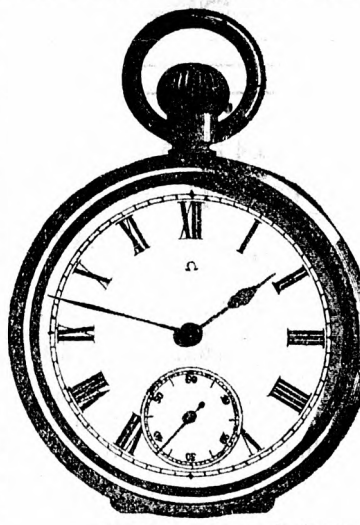
332-33, 335-339, 344-49, 353 és 357, 361,
371 és 375, tételei alatt összeirt és 588 k.
24 fillére becsült (beszerzési ár 941 k. 40 f.)
villanyos zseblámpák, varró, kötő-, tömő-, és
hímző gépek, gép- és kerékpár alkatrészek,
szerszámok, varró- és géptűk, torna eszközök,
végül 4. a csődleltár 372-74, 376-78 tételei
alatt összeirt és 214 k. 20 fill.-re becsült (be-
szerzési ár 457 k.) üzleti állványok és felsze-
relési tárgyak a fentirt 4 csoportban, csopor-
tonként külön-külön zárt ajánlati versenytár-
gyalás útján el fognak adani. Ajánlattevők
ajánlataikat alulirt tömeggondnoknak zárt borítékban 1909. évi január 30. d. u. 5-ig tartoz-
nak átadni, illetőleg beküldeni, a borítékban
annak feltüntetésével, hogy a fentirt csoportok
melyikére történik az ajánlat. Kötelesek
ugyanott és ugyanaddig az illető csoport fent-
kiirt becsértéknek 10-át készpénzben bánatpénzfél
letenni. Az ajánlatok felett az ideiglenes csőd-
választmány alulirt csődtegelgondnok ügy-
védi irodájában 1909. január 31-én d. u. 4
órákor tartandó választmányi ülésen fog határo-
zni. A csődválasztmány fentartja magának
a jogot, hogy az ajánlatok körül bármelyiket
is elfogadhassa, vagy visszautasíthassa. Az
árúk minőségére és mennyiségére sem a csőd-
választmány, sem a tömeggondnok semmi

néven nevezendő szavatosságot nem vállal.
Vevő köteles a vételári összeget és a véte
után járó III. fokú illetéket a tömeggondnok
kezéhez az ajánlati verseny befejezése után —
tehát 1909. január 31-én készpénzbeo kifizetni,
ellenesethen a bánatpénznek elvesztésén rellő
szavatol azon kárért, mely a csődtegelget —
mely az áru feletti jogot ezzel visszanyeri —
ebből kifolyólag éri. Az ajánlati verseny ered-
ményének kihirdetése után az eladás tárgyat-
képezo dolgokat érhető minden kár a vevőt
terheli. A leltár és az árúk a tömeggondnok
közbenjöttével naponként d. u. 3-6 óráig
megtekinthetők. Azon ajánlattevők, kiknek aján-
lata elfogadva nem lett, kötelesek a letett
bánatpénzt legkésőbb 1909. február 2-ig a
csődtegelgondnoknál átvenni, ellenkezo esethen
azt az ő költségükre bírői letétbe fogom
belyezni. Ajánlattevők tartoznak ajánlataikban
kijelenteni, hogy e hirdetmény feltételeit ma-
gukra nézve kötelezőknek elis-merik.

Dr. Balázs Ignác ügyvéd
mint közados Schindler József
csődtegelgondnoka.

2-3

Tessék figyelni!
Nem okvetlenül szükséges sokat fizetni egy óráért,
hogy jól és pontosan járjon, mert
FISCHER M. mű-órásnál Ujvidéken
II. Rákóczi Ferenc-út 20. szám alatt
Minden óra pontos javítása,
ha valamely része nem hiányzik **90** krajcárba
kerül. — Az általam javított óráért **90** K 1-80
3 évig jótállok. — Biztosítom t. megbízóimat, hogy
kellő vigyázat mellett órája igen sokáig jól fog járni.
UJDONSÁG!!
Egy remek szép betűsgyűrű 1-80.
Raktáron tartok igen szép *aranyozott* és valódi amerikai *dublé* női- és férfi
ékszereket bámulatos **olcsó** árért
Fischer M. mű óras.

Kiadandó
Duna-utca és sétater sarkán
1. é február hó 1-vel egy **üzleti helyiség**
egy lakással, mely helyiség bármely üzleti ágnak
igen alkalmas.
Ivkovits Nikola,
Duna-utca 1. szám.
1-4

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA
AZ ÁLAMI FELÜGYELET MELETT LETESÜLT
MILLENNIUM
TELEP
NAGYÖSZ
TORONTÁL M.
TERJEDELME 500 KAT.HOLD
KESZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN
NEM A
MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM **MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM**

Figyelem!
Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig
míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres olt,
ványok ezre 140 kor., Delaware ezre 100 kor.
Cim :
Szigyártó NAGY MIHÁLY
Felsőseged, Somogy megye.
4-16

Ujvidéki villamos telep.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a villamos villágítás és erőátviteli áramszolgáltatást az idei nyár folyamán meg fogjuk indítani és hogy Ujvidéken II. Rákóczi Ferenc-u. 50. szám alatt már most nyitottunk irodát azon célból, hogy a villamos áramot igénybe venni szándékozók lakásainak, üzlethelyiségeinek, gyárhelyiségeinek, műhelyeinek, stb. villamos berendezésére (installációra) vonatkozólag tervekkel és költségvetésekkel díjmentesen szolgálhassunk és az ezek alapján nyert megbízás után a berendezéseket saját közlegeinkkel szakszerűen elkészíttessük.

Ezen irodánkat a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába ajánljuk.

Budapest, 1909. január havában.

Részvénytársaság

Villamos és Közlekedési vállalatok számára.

3-4

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.

a Központi Hitelintézettel szemben.

Ebben a borozóban kizárólag Schwarz József ur tevékenőbb saját termésű borait, saját főzésű borilörköket és szilvioriumi Kamenicán a Paraga hogyan felfűtött 30 holdas szőlőjéből poharankint és zárt palackokban mérsékelt áron kerülnek kimerésre.

Megrendelések herdőkban 50 litertől feljebb Schwarz Testvérek o. Irodájában Hattér 12. sz. alatt felvételnek.

Az étkezésekben lehet jó és olcsó ételket kapni. 4-52

Egy legmodernebben

ujjonnan épült családi ház, igen előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 4-4

Kifőzde! Kifőzde!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi február hó 1-én helyben, II. Rákóczi Ferenc-ut 57. szám alatt

kifőzdet

ebéd- és vacsorára nyitok.

A n. é. közönség szíves pártfogásáért esedezve, vagyok mély tisztelettel

2-4 özv. Kantner Károlyné.

Egy kereskedelmi

tanfolyamot végzett leány alkalmazást keres.

Bővebb felvilágosítást ad Kempl György polg. isk. tanár Ujvidék. 4-4

Orvosilag ajánlva!

Igyék naponta

DUPLA

MALÁTASÖRT

sz. István védjeggyel.

A kőbányai Polgári Sörfőzde gyártmánya.

Mindenütt a legnagyobb kitüntetésekkel elismerve.

Kimérése poharankint az ujonnan megnyílt

GAMBRINUS söresarnokban Vasemberpalota.

Ugyanlitt legfinomabb világos KIRÁLYSÖR is kiméretik.

Kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás, kellemes helyiség.

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főter, saját ház Pazar berendezés, látványosság. Telefon 106.

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termésű borok, valódi szerémi szilviorium kereskedés.

Bel- és külhoni borok.

- Likörök
- Zöldség
- Gyümölcs és hal
- Conservok
- Vadak
- Hízalt szárnyas
- Finom felvágott és hús-Neműek.

Legfinomabb teák.

- Jamaika rum
- Tea sütemény
- Kugler-Gorbeaud
- Sütemények és houbonok
- Mézeskalács
- Libamáj
- Szárnyas és tengeri rák
- Pástétomok.

Cukrozott gyümölcs.

- Töltött francia
- Dimnye
- Magyar és francia poszgók
- Kassai s prágai sodar
- Angol husos szalonna
- Füstölt lazac
- Óriás kelet-tengeri hering.

Oszonek és jourok részére hideg plattnik és halak díszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnali eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen osomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árnap ingyen és bérmentve.

Villanyvilágítás városunkban!

A „nagyérdemű közönség“ figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy villamvilágítási és erő átviteli berendezések, továbbá a meglévő gáz vagy petroleumvilágító testeknek villamvilágításra leendő átalakítását a legpontosabban és szakszerűen jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett eszközölöm. — Költségvetés és tervekkel díjmentesen szívesen szolgálom.

A n. é. közönség érdekében áll, hogy mielőtt a berendezés kiadásáról határozná, tőlem költségvetést kérjen, miáltal esetleg nagyobb összeget takaríthat meg.

Hosszu évi tapasztalataim és az eddig elkészített nagyobb munkáimra hivatkozva, továbbá cégem jó hírneve, elég biztosíték arra, hogy minden igénynek meg tudok felelni. Szükségesnek tartom a n. é. közönséggel tudatni, hogy a villamvilágítást bármely szakember elkészítheti és ha a berendezés a magyar mérnök és építész egyesülete érvényben lévő szabványainak megfelel, úgy a telep, illetve a villamos társaság semmiféle kifogást nem emelhet.

Általam teljesített berendezéseknél jótálok arról, hogy az áramhoz való bekapcsolásnak semmiféle akadálya nem lesz, továbbá hogy csak a jó működés után fogom számlámat beterjeszteni.

Céget a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlva és szíves pártfogását kérve teljes tisztelettel

LOKER VILMOS

Távbeszélő sz. 229.

Lát- és műszerész. s villamberendezési vállalata. Kossuth Lajos (Fő-utca) 22.